

3 Økonomisk resultat

Rennesøy kommune har i 2017 vært påvirket av omstillingen som har preget regionen. Drifts- og investeringsregnskapet viser kroner null på bunntinjen når alle poster er gjort opp. Netto driftsresultatet var forventet å bli negativt og endte på -2,0 % ved årsslutt. Gjeldsgraden ble på 112 % av driftsinntektene og viser en økende trend.

3.1 Innledning

3.2 Økonomiske hovedtall

3.3 Analyser av investeringsregnskapet

3.4 Analyser av driftsregnskapet

3.5 Analyser av balanseregnskapet

3.6 Likviditet og soliditet

3.1 Innledning

Et resultat som forventet

Inngangen til 2017 innebar strammere økonomiske rammer. Merinntektene og de gode resultatene fra 2016 ble i all hovedsak satt av på fond. Deler av midlene ble planlagt brukt til noen få prioriterte tiltak og til å finansiere skattesvikten til Rennesøy. Netto driftsresultatet var følgelig forventet å bli negativt (-2,4 %) og endte på -2,0 % ved årsslutt.

Drifts- og investeringsregnskapet er gjort opp i kroner null etter at strykingsbestemmelsene er gjort gjeldende med om lag kr 0,12 mill. i redusert overføring av midler fra driften til egenfinansiering av investeringene.

Videre i dette kapitlet følger først de overordnede tallstørrelsene og deretter mer detaljerte analyser på drifts-, investerings- og balanseregnskapet til Rennesøy kommune.

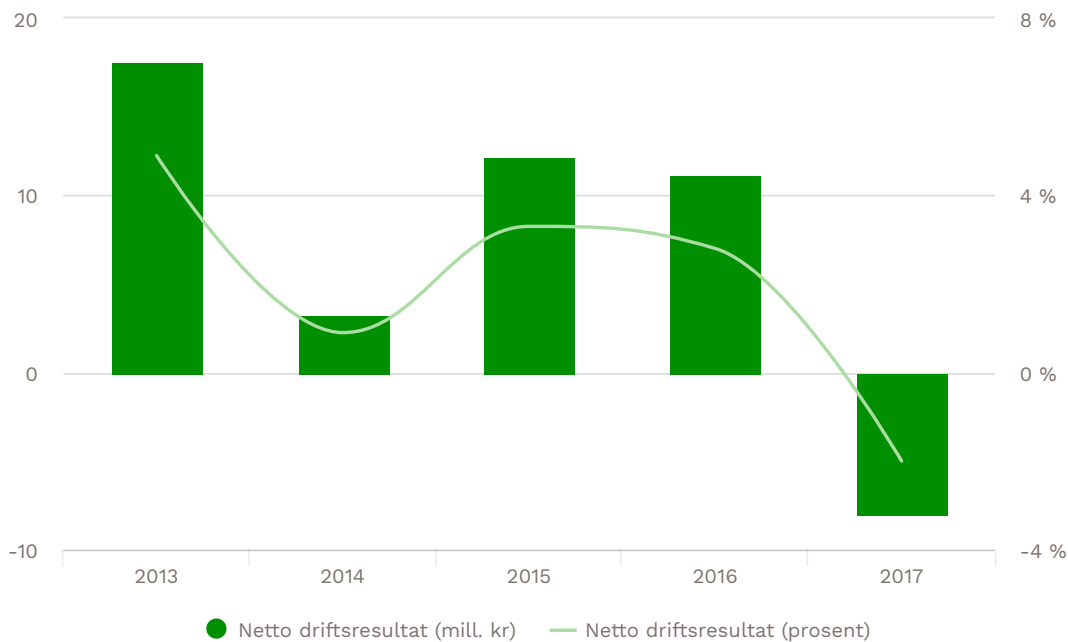
3.2 Økonomiske hovedtall

3.2.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er en av de viktigste indikatorene for økonomisk balanse. Netto driftsresultat framkommer når brutto driftsresultat (driftsinntekter minus driftsutgifter) reduseres for avdrag og netto renteutgifter, samt korrigeres for motpost avskrivninger. Netto driftsresultat viser overskuddet på årets drift før bruk av og avsetninger til fond, samt overføring til investeringer.

Netto driftsresultat i 2017 ble negativt med kr 8,0 mill. og utgjorde -2,0 % av kommunens driftsinntekter. Budsjettjustert netto driftsresultat var på -2,4 %. Hovedårsaken til et høyere resultat enn justert budsjett er høyere frie inntekter og overføringsinntekter som overstiger økte låneavdrag sammenlignet med justert budsjett. Tilsvarende netto driftsresultat i 2016 var kr 11,2 mill. (+2,85% av driftsinntektene).

Utviklingen over tid vises i figur 3.1. Inntektsføring av momskompensasjon fra investeringer ble gradvis overført fra drifts- til investeringsregnskapet fra og med 2010 og med full effekt fra 2014.

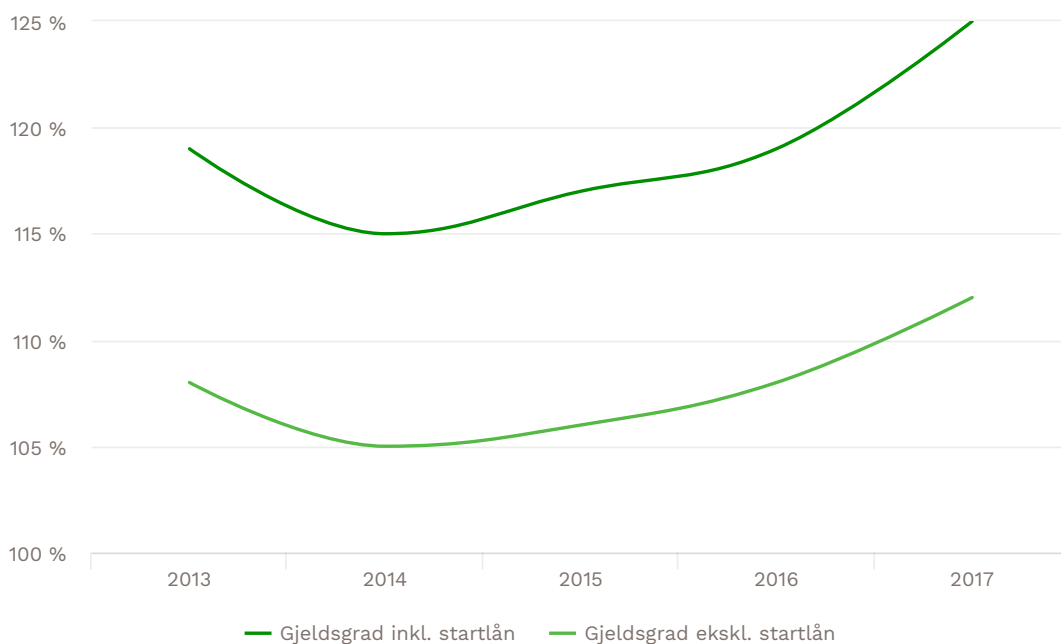

Figur 3.1 Netto driftsresultat i kroner og prosent av driftsinntekter (ekskl. finansinntekter) for Rennesøy kommune i årene 2013-2017.

Netto driftsresultat for alle kommuner er i 2017 på 3,5 % (foreløpige regnskapstall på kommunekasse-nivå). Til sammenligning var nivået 3,8 % i 2016 for kommunekassene.

3.2.2 Gjeldsgrad

Gjeldsgraden viser forholdet mellom brutto lånegjeld og driftsinntekter (ekskl. finansinntekter) og er et nøkkeltall som gir en indikasjon på kommunens økonomiske handlefrihet. Rennesøy kommune hadde per 31. desember 2017 en brutto lånegjeld på kr 498 mill., hvorav startlån utgjorde kr 51 mill. Dette ga en gjeldsgrad inklusiv startlån på 125 % og en gjeldsgrad eksklusiv startlån på 112 %. Gjeldsgraden er økende grunnet økt nedbetalingstid, årlige låneopptak til investeringer som er høyere enn de årlige avdragsinnbetalingene, samt lavere inntektsvekst.

Figur 3.2 Gjeldsgrad

3.2.3 Driftsregnskapet

Brutto driftsresultat er differansen mellom brutto driftsinntekter og brutto driftsutgifter. Brutto driftsresultat korrigerert for finanstransaksjoner gir netto driftsresultat.

Driftsregnskapet for 2017 er gjort opp i kroner null etter at strykningsbestemmelsene er gjort gjeldende med om lag kr 0,12 mill. i redusert overføring av midler fra driften til egenfinansiering av investeringene. Driftsresultatet for 2016 ble på kr 14,10 mill.

Driftsinntektene i 2017 ble lavere enn driftskostnadene og bidrar dermed til et negativt brutto driftsresultat på kr 1,31 mill. sammenlignet med + kr 20,07 mill. i 2016.

Netto driftsresultat i 2017 ble negativt med kr 8,0 mill. og utgjør en betydelig resultatendring fra 2016 på kr 19,2 mill.

Resultatene framkommer i tabell 3.1. Nærmere omtale av driftsregnskapet følger i kapittel 3.4.

Når netto driftsresultat korrigeres for budsjetterte overføringer til investeringsregnskap, avsetning til og bruk av fond, samt bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk, får en et regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk.

Hovedoversikt drift	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik	Regnskap 2016
Sum driftsinntekter	-398 708	-384 661	14 047	-393 106
Sum driftsutgifter	400 014	390 448	-9 566	373 036
Brutto driftsresultat	1 306	5 787	4 481	-20 070
Resultat eksterne finanstransaksjoner	26 816	23 694	-3 122	27 848
Motpost avskrivninger	-20 137	-20 181	-44	-18 972
Netto driftsresultat	7 984	9 300	1 316	-11 194
Netto avsetninger, fond	-7 999	-9 440	-1 441	-2 903
Overført til investeringsregnskapet	15	140	125	0
Årsresultat, regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	-14 098

Tabell 3.1 Sammendrag av hovedoversikt drift 2017. Alle tall i 1000 kr

3.2.4 Balanseregnskapet

Balanseregnskapet viser en samlet økning i eiendelene på kr 65 mill. i 2017. Anleggsmidlene økte med kr 51 mill. som følge av aktiverte investeringer og økte pensjonsmidler. Økningen i omløpsmidler på kr 14 mill. er hovedsakelig et resultat av økte bankinnskudd. Egenkapitalen ble redusert med kr 5 mill. mens gjelden økte samlet med kr 70 mill. Økte pensjonsforpliktelser utgjorde 47 % av samlet økning i langsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er styrket med kr 0,5 mill. fra 2016 til 2017. Balanseregnskapet er nærmere omtalt i pkt. 3.5.

Balanseregnskapet (alle tall i 1000 kr.)	Regnskap 2017	Andel 2017	Regnskap 2016	Andel 2016	Endring 2017-2016
Anleggsmidler	1 035 274	0,87 %	984 417	0,88 %	50 857
Omløpsmidler	154 542	0,13 %	140 323	0,12 %	14 219

Balanseregnskapet (alle tall i 1000 kr.)	Regnskap 2017	Andel 2017	Regnskap 2016	Andel 2016	Endring 2017-2016
Sum eiendeler	1 189 816	1,00 %	1 124 740	1,00 %	65 076
Egenkapital	221 244	0,19 %	225 982	0,20 %	-4 738
Langsiktig gjeld	884 401	0,74 %	828 291	0,74 %	56 110
Kortsiktig gjeld	84 170	0,07 %	70 467	0,06 %	13 704
Sum egenkapital og gjeld	1 189 816	1,00 %	1 124 740	1,00 %	65 076
Arbeidskapital	70 372		69 856		516

Tabell 3.2 Balanseregnskap. Alle tall i 1000 kr.

3.3 Analyser av investeringsregnskapet

Brutto investeringsutgifter eksklusivt finanstransaksjoner ble kr 46,5 mill. i 2017. Nivået er kr 23 mill. lavere enn justert budsjett og skyldes endret framdrift knyttet til investeringsprosjektet Eltarvåg bofelleskap. Investeringsinntekter ble i 2017 kr 6 mill. og er kr 6,3 mill. lavere enn justert budsjett. Årsaken er tidsforskyvinger i forventet refusjon fra fylkeskommunen knyttet til flere veiprojekter.

Endret framdrift i gjennomføring av Eltarvåg bofelleskap, forsinkelse i forventede refusjoner fra fylkeskommunen, samt høyere mottatte avdrag knyttet til startlån, medfører at finansieringsbehovet ble kr 15,4 mill. lavere enn justert budsjett i 2017. Udisponerte lånemidler fra 2017 er forventet brukt i løpet av 2018 for å finansiere utgifter som ble forskjøvet mellom regnskapsårene.

Hovedoversikt investeringer	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik	Regnskap 2016
1. Sum investeringsinntekter	-6 040 460	-12 424 750	-6 384 290	-12 912 902
2. Brutto investeringsutgifter	46 477 390	69 539 650	23 062 260	65 530 158
3. Finanstransaksjoner	16 102 106	14 819 000	-1 283 106	14 418 812
4. Finansieringsbehov	56 539 036	71 933 900	15 394 864	67 036 068
Dekket slik				
5. Bruk av lån	50 691 005	68 674 900	17 983 895	62 033 246
6. Mottatte avdrag på utlån	5 064 023	2 050 000	-3 014 023	3 801 050
7. Overført fra driftsregnskapet	15 008	140 000	124 992	
8. Bruk av disposisjonsfond		300 000	300 000	300 000
9. Bruk av ubundne investeringsfond	769 000	769 000	0	901 772
10. Sum finansiering	56 539 036	71 933 900	15 394 864	67 036 068
11. Udekket/udisponert	0	0	0	0

Tabell 3.3 Hovedoversikt investeringer 2017

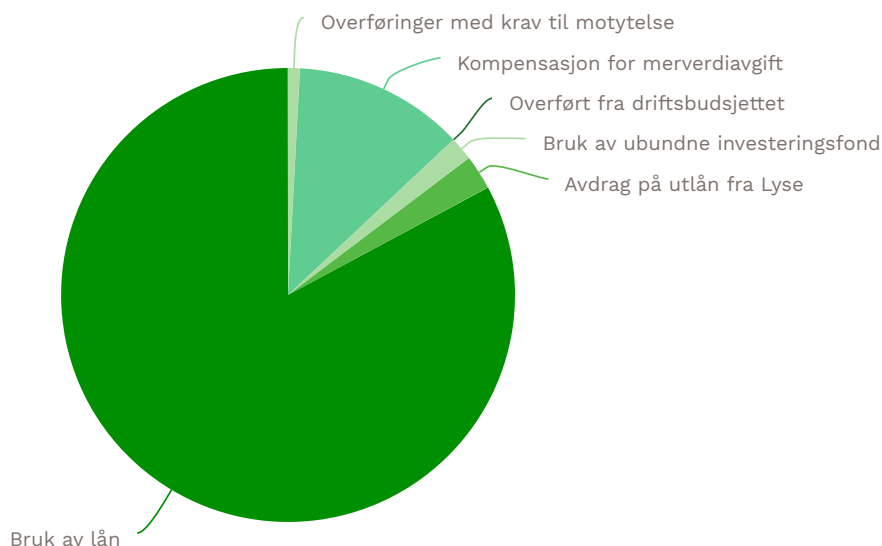
3.3.1 Investeringsutgifter

Regnskapsførte brutto investeringsutgifter utgjorde kr 46,5 mill., herav om lag kr 27,6 mill. i investeringer knyttet til vann og avløp. Påløpte investeringskostnader knyttet til rehabilitering, vedlikehold og nybygg utgjorde om lag kr 16,8 mill. Nærmere

omtale av prosjektene er tilgjengelig i tjenestekapitlene.

3.3.2 Investeringsinntekter

Den største regnskapsførte investeringsinntekten i 2017 som inngår i egenfinansiering av investeringene består av momskompensasjon på kr 5,6 mill. Refusjon fra fylkeskommunen utgjorde kr 0,35 mill. og bruk av ubundne investeringsfond utgjorde kr 0,77 mill. Avdrag på ansvarlig lån fra Lyse på kr 1,1 mill. inngår også i beregningen av egenfinansieringen. Egenfinansieringsgraden av brutto investeringer ble om lag 17 %. Det innebærer at 83 % av investeringene ble finansiert ved bruk av lån i 2017. Figuren 3.3 under viser forholdet mellom de ulike finansieringskildene i investeringsregnskapet.

Figur 3.3 Finansieringskilder i investeringsregnskapet

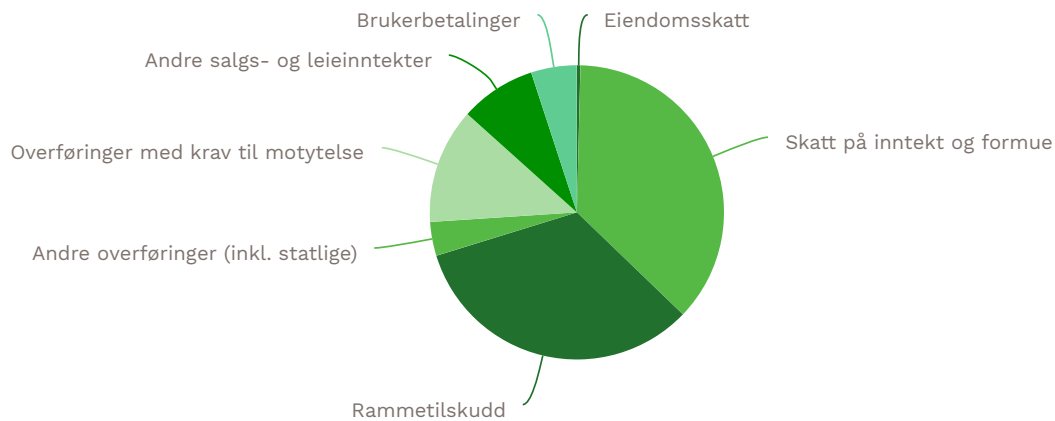
3.4 Analyser av driftsregnskapet

I det følgende presenteres driftsregnskapet for 2017 i form av utdrag fra hovedoversiktene og tilhørende analyser. Vesentlige avvik mellom regnskapet og budsjettet er kommentert. Avvik som relateres til virksomhetsområdene omtales i kapittel 3.3.7.

3.4.1 Driftsinntekter

Kommunens samlede driftsinntekter eksklusive finansinntekter i 2017 ble kr 398,7 mill. Dette er en økning på kr 5,6 mill. tilsvarende 1,4 % fra 2016. Sammenlignet med justert budsjett 2017 viser regnskapet merinntekter på kr 14,0 mill. I 2017 er kr 1,6 mill. av driftsinntektene overført til 2018 i form av øremerkede og bundne midler som ikke fullt ut er benyttet i 2017 (tilsvarende i 2016 var kr 2,3 mill.).

Figur 3.4 viser de ulike kildene til inntekter og deres andel av driftsinntektene. Inntekts- og formuesskatt er den største inntektskilden og utgjør om lag 37 % av de totale driftsinntektene i 2017 (39 % i 2016). Grunnet inntektsutjevningselementet i rammetilskuddet, utgjør de frie inntektene nå 70 % av driftsinntektene, hvilket er ett prosentpoeng lavere enn året før.

Figur 3.4 Forholdet mellom de ulike artene av driftsinntekter for Rennesøy kommune

I tabell 3.4 er kommunekassens hovedinntektskilder satt opp.

Linje	Driftsinntekter	Regnskap 2017	Justert budsje.	Avvik	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
1	Brukerbetaling	-20 012	-19 838	174	100.9	-19 428
2	Andre salgs- og leieinntekter	-33 281	-31 555	1 726	105.5	-31 578
3	Overføringer med krav til motytelse	-50 472	-38 569	11 903	130.9	-48 569
4	Rammetilskudd	-131 836	-129 641	2 195	101.7	-125 858
5	Andre statlige overføringer	-14 703	-16 169	-1 466	90.9	-13 058
6	Andre overføringer	-144	0	144		-54
7	Skatt på inntekt og formue	-146 692	-147 239	-547	99.6	-153 116
8	Eiendomsskatt	-1 568	-1 650	-82	95.0	-1 444
9	Sum driftsinntekter	-398 708	-384 661	14 047	103.7	-393 106

Tabell 3.4 Driftsinntekter 2017. Alle tall i tusen kroner

Brukerbetaling og andre salgs- og leieinntekter (linje 1 og 2) ble litt høyere i forhold til budsjett 2017 og det var en svak økning fra regnskap 2016.

Overføringer med krav til motytelse (linje 3) som gjelder refusjonsinntekter tilknyttet sykefravær og foreldrepenger samt merverdiavgift viser kr 11,9 mill. høyere inntekt sammenlignet med justert budsjett 2017. Nivået er stabilt i forhold til regnskap 2016. Samtlige inntekter under denne posten har en tilsvarende motpost på utgiftssiden, jf. kapittel 3.3.2.

Eiendomsska. (linje 8) gjelder kun verk og bruk i henhold til kommunestyrets vedtak.

Frie inntekter (linje 4 og 7)

Kommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Inntektene kan disponeres fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk. Gjennom inntektssystemet fordeles de frie inntektene til kommunene og til fylkeskommunene.

Rennesøy kommune, Frie inntekter	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016	Avvik regnskap - justert budsjett 2017
----------------------------------	---------------	-----------------------	-----------------------	---------------	--

Rennesøy kommune, Frie inntekter	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016	Avvik regnskap - justert budsjett 2017
Ska.	-146 692	-147 239	-153 079	-153 116	547
Rammetilskudd inkl inntektsutjevn.					
Rammetilskudd	-130 952	-130 952	-133 319	-131 253	0
Overgangsordning - INGAR	-2 592	-2 592	-2 784		0
Veksttilskudd	-783	-783	-783	-4 045	0
Skjønnsmidler språkdeling	-700	-700	-500	-500	0
Inntektsutjevning	2 491	4 686	8 664	9 940	-2 195
Sum rammetilskudd	-132 536	-130 341	-128 722	-125 858	-2 195
Sum frie inntekter	-279 228	-277 580	-281 801	-278 974	-1 648
Sum endring i prosent av regnskap 2016	0,1 %	-0,5 %	1 %		

Tabell 3.5 Sum frie inntekter 2017. Alle tall i 1000 kr

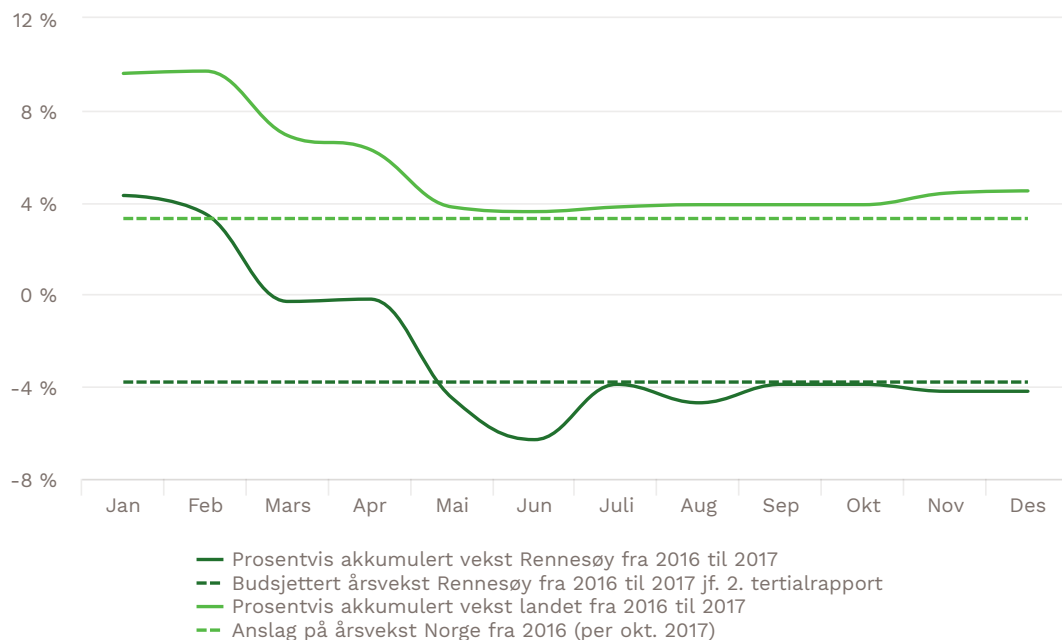
Frie inntekter i Rennesøy kommune ble kr 279,23 mill. i 2017 og dermed kr 1,65 mill. høyere enn justert budsjett.

Samlet skatteinntang til Rennesøy kommune i 2017 ble kr 146,7 mill. Dette er en reduksjon på kr 5,8 mill. (-4,2 %) sammenlignet med 2016. Reduksjonen henger i stor grad sammen med den unike merskatteveksten i 2016 som ikke ble videreført i 2017. Skatteinntangen er kr 0,55 mill. lavere enn justert budsjett 2017. Budsjetterte skatteinntekter ble nedjustert med kr 5,84 mill. i 2017.

Veksten i forskuddstrekket ble marginal, kun kr 0,2 mill. høyere (+ 0,16 %) sammenlignet med 2016. Forskuddstrekket utgjør 82 % av all skatteinntang i Rennesøy kommune i 2017 og nivået er derfor avgjørende for den samlede skatteutviklingen. Veksten veide imidlertid ikke opp for fallet i forskuddsskatt og restanseinntang. Forskuddsskatten ble kr 3,7 mill. lavere (-17,6 %) enn inntangen i 2016. Restansene ble kr 2,9 mill. lavere, hvilket utgjør et fall på vel 25 % sammenlignet med 2016. Lavere nivåer i 2017 skyldes hovedsakelig tilpasningen fra personlige skatteyttere til skattereformen i 2016 ved å ta ut store utbytter i 2015 og 2016.

Skatteinntangen for kommunene i Norge ble på kr 156,6 mrd., tilsvarende en skattevekst på 4,5 %. Anslaget for skattevekst for kommunene i 2017 ble først nedjustert i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett fra 1,5 % til 1,0 %. Deretter ble anslaget økt til 3,3 % i forbindelse med forslag til statsbudsjett 2018.

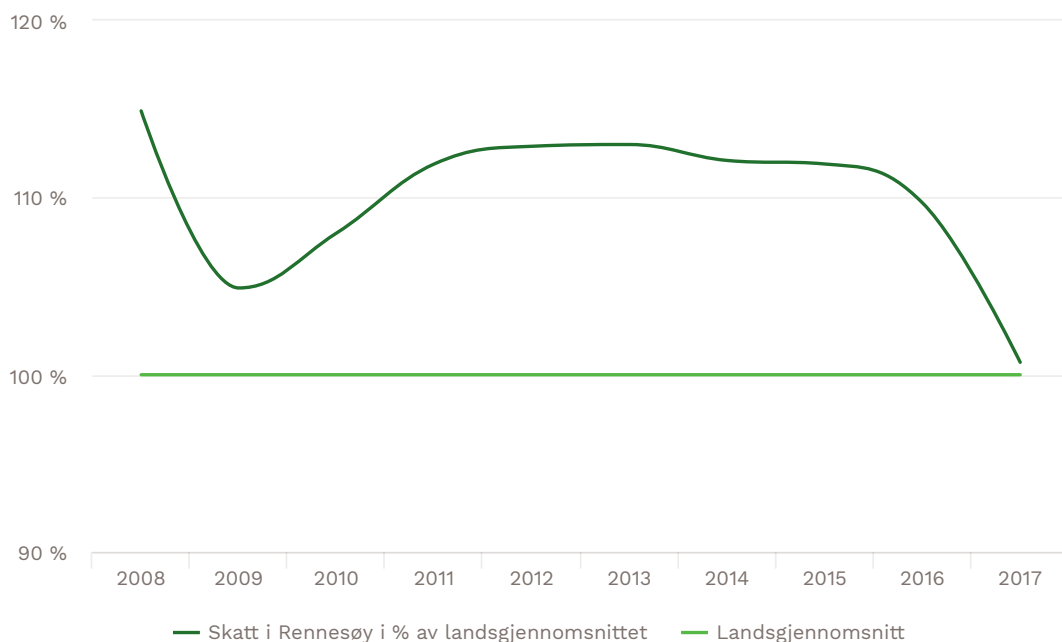
Figur 3.5 viser akkumulert skattevekst per måned i 2017 for Rennesøy kommune og for kommunene samlet.

Figur 3.5 Akkumulert skattevekst per måned i 2017

Økningen i nasjonal skatteinngang medfører en lavere skatteutjevning for Rennesøy kommune sammenlignet med tidligere år og budsjettet ble justert i henhold til prognosene per andre tertial 2017. Endelig nivå på skatteinngangen medførte et lavere krav om inntektsutjevning fra 2016 til 2017 slik at nivået havnet på snaut kr 2,5 mill. for Rennesøy kommune. Dette innebærer at trekket ble kr 2,2 mill. lavere enn justert budsjett.

Rennesøy kommune hadde skatteinntekter på kr 29 986 per innbygger i 2017, en reduksjon på 4,9 % fra 2016. På landsbasis økte skatteinntektene per innbygger med 3,6 % til kr 29 779 per innbygger. Dette ga Rennesøy kommune skatteinntekter på 100,7 % av landsgjennomsnittet og innebærer en betydelig nedgang fra nivået på 109,7 % i 2016. Nivået er det laveste i løpet av de siste 10 år og utviklingen vises i figur 3.6.

Figur 3.6 Skatteinntekt per innbygger i Rennesøy i prosent av landsgjennomsnittet. Utvikling over tid.

3.4.2 Driftsutgifter

Linje		Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik	Regnskap 2016
1	Lønnsutgifter og sosiale utgifter	261 722 102	260 567 600	-1 154 502	246 638 324
2	Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	46 122 972	45 076 800	-1 046 172	42 767 703
3	Kjøp av varer og tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	44 348 576	44 491 600	143 024	42 141 234
4	Overføringer	27 682 713	20 131 000	-7 551 713	22 517 030
5	Sum driftsutgifter	379 876 363	370 267 000	-9 609 363	354 064 291

Tabell 3.6 Sum driftsutgifter eksklusive avskrivninger

Driftsutgiftene viser totalt sett et merforbruk på kr 9,6 mill. i forhold til budsjett og må sees i sammenheng med økte driftsinntekter kommentert under kapittel 3.4.1. Dette gjelder særlig overføringsinntekter med krav til motytelser (linje 3 i tabell 3.4), herunder refusjonsinntekter tilknyttet sykefravær og foreldrepenger, refusjonsinntekter tilknyttet merverdiavgift og statlige tilskudd. Tilsvarende utgiftsposter (på motytelsen) er å finne på alle typer driftsutgifter (det vil si linje 1 – 4 i tabell 3.6).

3.4.3 Pensjonsutgifter

Pensjonsberegningene for 2017 ble foretatt før 2016-regnskapet ble avlagt for pensjonsselskapene. Endringer i enkelte beregningsforutsetninger for 2016 medførte svingninger i de ulike prognoseelementene fra kommunens pensjonsleverandører. Lavere lønnsvekst har gitt betydelig lavere reguleringspremie enn opprinnelig forutsatt og lavere framtidige forpliktelser enn tidligere beregnet. Avviket mellom pensjonspremien og beregnede pensjonskostnader føres som premieavvik. Lavere premier har gitt et mindre premieavvik for inntektsføring i 2017. Når tidligere års premieavvik tilbakeføres med en andel, har dette gitt en netto kostnadsføring i 2017 samlet sett. Se nærmere informasjon i note 4.

Akkumulert premieavvik for Rennesøy kommune utgjør kr 8,2 mill. per 31. desember 2017 og viser en liten reduksjon fra året før. Disse utgiftene må tilbakebetales og dekkes inn i driftsbudsjettene over de neste 8 årene.

Pensjonspremie til AFP 62-64 (hvor kommunen er 50 % selvassurandør) utgjorde kr 2,3 mill. i 2017 og ga et mindreforbruk på snaut kr 0,2 mill. sammenlignet med budsjettet.

3.4.4 Eksterne finanstransaksjoner

Tabell 3.7 gir en oversikt over kommunens finansinntekter og -utgifter, som består av rente- og avdragsutgifter, renteinntekter, utbytte og avkastning. Summen av eksterne finanstransaksjoner utgjør en merutgift på kr 3,1 mill. mot justert budsjett 2017.

Linje	Eksterne finanstransaksjoner.	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
1	Renteinntekter, utbytte og mottatte avdrag	-9 466	-9 618	152	98,4 %	-8 657
2	Rente- og avdragsutgifter og andre finansutgifter	36 282	33 312	2 970	108,9 %	36 504
3	Sum eksterne finanstransaksjoner	26 816	23 694	3 122		27 848

Tabell 3.7 Eksterne finanstransaksjoner. Alle tall i 1000 kr.

Rente- og avdragsutgifter og andre finansutgifter ble samlet kr 3,0 mill. høyere enn budsjett, hvorav avdragsutgifter på kommunens innlån ble kr 3,2 mill. høyere enn budsjett. Effekten av overgang til avdragstid på 35 år ble lavere enn budsjettet i 2017. Renteinntekter, utbytte og avdrag ble kr 0,2 mill. lavere enn budsjett. Utbytte fra Lyse AS utgjorde kr 5,5 mill. (eierandel på 1,15 %).

3.4.5 Netto driftsresultat og regnskapsmessig årsresultat

Netto driftsresultat framkommer med kr -8,0 mill. Dette kr 1,3 mill. bedre enn justert budsjett. Se linje 1 i tabell 3.8. Tidligere års mindre forbruk er benyttet til langsiktig oppbygging av disposisjonsfond samtidig som midler på fondet er

benyttet til å finansiere enkelttiltak og lavere skatteinntekter. I 2017 har kommunen en netto avsetning på kr 5,9 mill. (se tabell 3.19 for detaljer) og en netto avsetning av bundne, ubrukte driftsmidler til fond med kr 0,2 mill. Overføring av driftsmidler til egenfinansiering av investeringer var planlagt med kr 140 000. Av dette er kr 125 000 strøket med bakgrunn i strykingsbestemmelsene slik at driftsregnskapet er gjort opp og gir et regnskapsmessig overskudd med kr 0 i 2017.

Linje	Netto driftsresultat og årsresultat - driftsregnskapet	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
1	Netto driftsresultat	-7 984	-9 300	1 316	86 %	11 194
2	Bruk av tidligere års mindreforbruk	-14 098	-14 097	0	100 %	-13 194
3	Bruk av disposisjonsfond	-8 663	-8 403	-260	103 %	-3 385
4	Bruk av bundne fond	-1 356	-1 206	-150	112 %	-2 201
5	Sum bruk av avsetninger	-24 117	-23 706	-410	102 %	-18 780
6	Overført til investeringsregnskapet	15	140	125	11 %	0
7	Avsetning til disposisjonsfond	14 542	13 812	-730	105 %	13 577
8	Avsetninger til bundne fond	1 575	454	-1 121	347 %	2 300
9	Sum avsetninger	16 132	14 406	-1 726	112 %	15 877
10	Årsresultat, regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0		14 098

Tabell 3.8 Årsresultat 2017 - driftsregnskapet. Alle tall i hele tusen kroner

3.4.6 Resultater fra selvkostområdene

Selvkostfond, også kalt dekningsgradsfond, er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Dekningsgradsfond må benyttes innen en 3-5 års periode. Underskudd må dekkes inn via økte gebyrinntekter (ev. lavere driftskostnader) framover.

Fra og med 2017 vil selvkostregnskapene inngå i saken om årsregnskap og tilhørende årsrapport for politisk behandling. Nærmere detaljer følger også av note 8 i [Årsregnskap med noter 2017](#).

Rennesøy kommune har tre ordinære selvkostområder (Vann, avløp og renovasjon – VAR) hvor all finansiering skal avregnes over tid, og to områder som er underlagt selvkostbetraktninger (plan- og byggesaker og kart- og delingsforretninger) med krav om at brukerbetalingen maks kan dekke selvkost, uten at 100 % selvkostfinansiering er vedtatt av kommunestyret. Oppsummert for 2017 gikk selvkostområdet Renovasjon med overskudd, mens øvrige områder gikk med underskudd.

Dekningsgraden for vannsektoren, gebyrinntekter i forhold til gebyrgrunnet, var 98,18 % i 2017. Selvkostfondet på vann var kr 1,95 mill. ved utgangen av 2016. Vann gikk med kr 0,083 mill. i underskudd i 2017, hvilket skyldes lavere inntekter fra årsavgiften enn budsjettet. Det er nye forskrifter for vann- og avløpsgebyrer som har medført lavere inntekter. Hovedårsaken er at gardsbruk nå blir belastet med et abonnement for 2 bolighus m/landbruksbygninger. Underskuddet er finansiert med tidligere overskuddsmidler på selvkostfondet. Fondet utgjør per 31.12.2017 om lag kr 1,86 mill.

Dekningsgraden for avløpssektoren, gebyrinntekter i forhold til gebyrgrunnet, var 90,73 % i 2017. Akkumulert underskudd på Avløp var kr -0,49 mill. i 2016. I 2017 gikk Avløp gikk med kr 0,56 mill. i underskudd. Underskudd er finansiert av kommunens disposisjonsfond. Akkumulert underskudd for tilbakebetaling er nå på godt kr 1,0 mill. og utgjør snaut 20 % av selvkostområdets inntekter i 2017. Underskuddet skyldes lavere inntekter fra årsavgiften enn budsjettet. Hovedårsaken til dette er nye forskrifter på området som må innarbeides i oppdaterte kalkyler for selvkostområdet.

Innenfor områdene plan- og byggesaksbehandling og kart- og delingsforretning kan brukerbetalingen maksimalt dekke selvkost. Det er ikke fattet vedtak av kommunestyret som tilsier at det skal være 100 % selvkost innenfor disse to områdene. Det betyr at et eventuelt overskudd må settes av på selvkostfond, mens et underskudd kan dekkes av andre kommunale midler (hvis det ikke er tilstrekkelig midler på selvkostfondene).

Dekningsgraden for renovasjonssektoren, gebyrinntekter i forhold til gebyrgrunnlaget, var 104,82 % i 2017. Akkumulert underskudd på Renovasjon var kr -0,27 mill. i 2016. I 2017 gikk selvkostområdet med et overskudd på kr 0,25 mill. og dette er brukt til å dekke tidligere akkumulert underskudd. Akkumulert underskudd utgjør etter 2017 kr 24 525 og må innarbeides i framtidige kalkyler for selvkost. Overskuddet skyldes lavere kostnader knyttet innsamling av husholdsavfall og kjøp fra IVAR IKS enn budsjettert. På renovasjonsområdet ble også inntektene fra årsavgiften mindre enn budsjettert, men ble dekket inn av de lavere kostnadene knyttet til kjøp fra IVAR.

Plan- og byggesaksbehandling og Kart- og delingsforretning gikk med underskudd i 2017 med henholdsvis kr 0,7 mill. og kr 0,2 mill. og bidrar således til en lavere resultatoppnåelse på bunnlinjen for kommunekassen. I Rennesøy er det ikke satt krav til inndekning av disse underskuddene i fremtiden. Rådmannen anbefaler på bakgrunn av årsoppgjøret for VAR å vurdere inntekts- og kostnadsnivå fremover i planperioden i forbindelse med første tertialrapportering 2018 for å unngå et eventuelt underskudd på områdene.

Selvkostoversikt	2015			2016			2017		
	Inntekter	Kostnader	Over(-)/ underskudd (+)	Inntekter	Kostnader	Over(-)/ underskudd (+)	Inntekter	Kostnader	
Vann	-5 866 290	5 824 095	-42 195	-6 546 582	7 344 652	798 070	-6 587 284	6 670 369	
Avløp	-4 258 862	4 401 295	142 433	-5 058 107	5 409 659	351 552	-5 384 791	5 944 842	
Renovasjon	-4 187 484	5 332 659	1 145 175	-4 843 795	5 132 392	288 597	-5 450 730	5 205 540	
Kart og delingsforr. 3)	-787 976	825 155	37 179	-593 407	635 148	41 741	-400 608	567 922	
Plan og byggesak 3)	-1 912 777	3 298 324	1 385 547	-1 916 443	2 780 747	864 304	-2 452 267	3 128 205	
Sum selvkostområder	-17 013 389	19 681 528	2 668 139	-18 958 334	21 302 598	2 344 264	-20 275 680	21 516 878	

Tabell 3.9 Selvkostoversikt resultat 2017

3.4.7 Resultat per tjenesteområde

Tjenesteområdene har samlet en netto budsjetttramme på kr 279,3 mill. i 2017. Driften i 2017 ga et positivt avvik på kr 5,4 mill. Fellestjenester, Helse og velferd, Kultur og samfunn har bidratt med mindreforbruk i 2017. Nærmere omtale følger her.

Tjenesteområde	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett-regnskap	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
Fellestjenester	28 585 021	31 507 300	2 922 279	90.7	26 706 539
Oppvekst og læring	127 491 201	126 847 400	-643 801	100.5	122 494 055
Helse og velferd	78 527 027	81 329 800	2 802 773	96.6	74 128 731
Kultur og samfunn	10 203 664	12 051 200	1 847 536	84.7	9 480 783
Tekniske tjenester	29 014 888	27 514 400	-1 500 488	105.5	26 806 672
Sum	273 821 802	279 250 100	5 428 298	98.1	259 616 779

Tabell 3.10 Oversiktstabell over tjenesteområdene

Fellestjenester

Fellestjenester hadde i 2017 et mindreforbruk på kr 2,9 mill., hvilket utgjør et forbruk på 90,7 % av budsjettet. De ulike ansvarsområdene har gjennom 2017 hatt stram økonomistyring og gjort besparelser der det har vært mulig. Reduksjon i lønnskostnader, leasingskostnader, kurs, bedriftshelsetjeneste, lærlinger og kopieringsavtaler er variabler som forklarer mindreforbruket.

Område	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett-regnskap	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
Politisk styring og kontroll	3 673 418	3 693 500	20 082	99.5	3 182 956
Fellestjenester	10 016 016	10 366 800	350 784	96.6	9 180 536
Felles administrasjon	8 239 503	10 880 500	2 640 997	75.7	7 519 854
IKT	6 656 084	6 566 500	-89 584	101.4	6 823 192
Sum	28 585 021	31 507 300	2 922 279	90.7	26 706 539

Tabell 3.11 Ressursbruk, Fellestjenester

Oppvekst og læring

Oppvekst og læring har et resultat for 2017 på kr 0,6 mill. i merforbruk, som utgjør 100,5 % av budsjetttrammen. Merforbruket gjelder skolene/SFO og knytter seg i hovedsak til høyere lønnsforbruk enn budsjettet. Det er også brukt mer enn budsjettet på kjøp av skoleplasser i andre kommuner. Mindreforbruket på de andre områdene knytter seg primært til vakante stillinger og forsiktig bruk av vikarer på hele tjenesteområdet.

Område	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett-regnskap	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
Oppvekstkontor	8 126 235	8 700 300	574 065	93.4	9 327 733
Kulturskole	1 784 072	1 883 900	99 828	94.7	1 910 301
Skolene/SFO	74 136 920	72 183 700	-1 953 220	102.7	65 771 060
Barnehagene	43 443 975	44 079 500	635 525	98.6	45 484 961
Sum	127 491 201	126 847 400	-643 801	100.5	122 494 055

Tabell 3.12 Ressursbruk, Oppvekst og læring

Helse og velferd

Helse og velferd gikk med et mindreforbruk på kr 2,8 mill. i 2017, som gir et forbruk på 96,6 % av budsjettet. Hovedårsaken er mindre lønnsforbruk enn budsjettet som skyldes perioder med vakante stillinger, forsinket oppstart av døgnbemannede tjenester for innbyggere med rus- og psykiske lidelser. I tillegg er det mottatt høyere statlig tilskudd til psykologstilling i 2017 enn beregnet. Mer forbruket hos NAV skyldes i hovedsak at den høye arbeidsledigheten i første del av 2017 har ført til høyere sosiale utgifter enn budsjettet. I tillegg ankom det færre flyktninger enn forventet og dette medførte at integreringstilskuddet ble i overkant av kr 1 mill. lavere enn budsjettet.

Område	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett-regnskap	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
Helse og velferd fellestjenester	5 283 050	6 037 200	754 150	87.5	4 871 951
Forebygging og folkehelse	12 714 723	13 120 200	405 477	96.9	11 607 172
NAV	3 791 666	2 988 200	-803 466	126.9	3 560 768
Barnevernstjenesten	6 769 210	6 943 000	173 790	97.5	5 511 600
Institusjons- og hjemmetjenester	36 150 559	37 259 000	1 108 441	97	37 421 695

Område	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett-regnskap	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
Tverrfaglige tjenester	13 817 820	14 982 200	1 164 380	92.2	11 155 546
Sum	78 527 027	81 329 800	2 802 773	96.6	74 128 731

Tabell 3.13 Ressursbruk, Helse og velferd

Kultur og samfunn

Kultur og samfunn har totalt sett et mindreforbruk på kr 1,8 mill. i 2017 som gir et forbruk på 84,7 % av justert budsjett. Kommunalavdelingens ordinære drift har vært tilfredsstillende, men flere av fagområdene har hatt vakante stillinger, permisjoner og/eller sykemeldinger. Dette gir et samlet mindreforbruk. Mindreforbruket må også ses i sammenheng med de strukturelle endringene i organisasjonen og deler av resultatet må sees under ett med tjenesteområdet Tekniske tjenester. Gebyrinntektene har vært høyere enn budsjettet på grunn av en større plansak og andel dispensasjonssaker hos byggesak. Selvkostområdene VAR gikk samlet med kr 0,4 mill. i merforbruk, jf. nærmere omtale i kapittel 3.4.6. I tabell 3.14 er over- og underskuddene for selvkosttjenestene gjort opp og finansiert med fondsmidler, samtidig som nettoinntektene skal dekke tilknyttede tjenestekostnader inn under andre ansvarsområder (eksempelvis fellestjenester og prosjektkostnader under prosjektorganisering/utbygging (Tekniske tjenester).

Område	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett-regnskap	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
Plan og Utvikling	3 255 579	4 201 600	946 021	77.5	2 985 988
Landbrukskontor	1 495 895	1 678 000	182 105	89.1	1 098 246
Kultur	3 006 955	3 299 400	292 445	91.1	2 990 901
Kulturmidler	275 495	360 000	84 505	76.5	261 102
Frivilligsentral	724 189	675 000	-49 189	107.3	400 529
Barn og unge	601 019	577 000	-24 019	104.2	622 419
Bibliotek	1 237 012	1 219 500	-17 512	101.4	1 202 614
VAR tjenester	-392 480	40 700	433 180	-964.3	-81 016
Sum	10 203 664	12 051 200	1 847 536	84.7	9 480 783

Tabell 3.14 Ressursbruk, Kultur og samfunn

Tekniske tjenester

Tekniske tjenester gikk med et merforbruk på kr 1,5 mill. i 2017, som utgjør et forbruk på 105,5 % av budsjettet. Fra januar 2017 av har det som tidligere ble betegnet som Kultur og samfunn blitt inndelt i de to nye enhetene Kultur og samfunn og Tekniske tjenester. I tillegg har oppgaver i forbindelse med miljøvaktmester/utleie av boliger blitt flyttet fra Helse og velferd til Tekniske tjenester. Merforbruket må ses i sammenheng med de strukturelle endringene i organisasjonen og deler av kostnadene må sees under ett med tjenesteområdet Kultur og samfunn. En annen medvirkende årsak til merforbruket er merkostnad i forbindelse med økte strømpriser.

Område	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett-regnskap	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
Prosjektorganisering/utbygging	393 526	95 600	-297 926	411.6	833 097
Tekniske tjenester	4 831 395	5 672 600	841 206	85.2	8 628 864
Energi	4 142 700	3 606 000	-536 700	114.9	4 121 746
Renhold	8 685 534	8 750 600	65 066	99.3	8 460 188
Vedlikeholdstjenester (vaktmester korps)	10 961 733	9 389 600	-1 572 133	116.7	4 762 776

Område	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett-regnskap	Regnskap i % av budsjett	Regnskap 2016
Sum	29 014 888	27 514 400	-1 500 488	105.5	26 806 672

Tabell 3.15 Ressursbruk, Tekniske tjenester

3.5 Analyser av balanseregnskapet

Balanseregnskapet viser den bokførte verdien av kommunens eiendeler per 31. desember 2017 og hvordan eiendelene er finansiert med egenkapital og gjeld. Hovedoversikt over balanseregnskapet er vist i tabell 3.16.

	Note	2017	2016
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Faste Eiendommer	18	620 294	599 718
Utstyr, maskiner, transportmidler	18	9 619	10 808
Langsiktige utlån		75 734	70 496
Aksjer og andeler		18 655	17 886
Pensjonsmidler		310 971	285 508
Sum anleggsmidler		1 035 274	984 417
Omløpsmidler			
Fordringer		52 384	50 358
Premieavvik pensjon	3, 4	8 246	8 869
Aksjer/andeler			
Kasse , bank	1	93 913	81 095
Sum omløpsmidler		154 542	140 323
SUM EIENDELER		1 189 816	1 124 740
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Disposisjonsfond	8	27 745	21 866
Bundne driftsfond	8	9 215	8 997
Ubundne investeringsfond	8	7 514	7 133
Bundne investeringsfond	8	1 603	1 603
Regnskapsmessig mindreforbruk		0	14 098
Regnskapsmessig merforbruk			0
Udekket investeringsregnskapet			0
Kapitalkonto		175 627	172 747
Endring regnskapsprinsipp drift	10	-461	-461
Sum egenkapital		221 244	225 982
Gjeld			
Langsiktig gjeld			

	Note	2017	2016
Pensjonsforpliktelse	4	386 324	359 998
Langsiktige lån	7	498 078	468 294
Sum langsiktig gjeld		884 401	828 291
Korsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld		84 170	70 467
Sum kortsiktig gjeld		84 170	70 467
Sum gjeld		968 572	898 758
SUM GJELD OG EGENKAP.		1 189 816	1 124 740
MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler		21 591	13 458
Andre memorakonti	9	6 897	8 434
SUM MEMORIAKONTI		28 488	21 892
MOTPOST MEMORIAKONTI		28 488	21 892

Tabell 3.16 Hovedoversikt balanse. Alle tall i 1000 kr.

3.5.1 Eiendeler

Sum eiendeler (anleggs- og omløpsmidler) var på kr 1 190 mill. per 31. desember 2017, det vil si kr 65 mill. (5,8 %) høyere enn per 31. desember 2016.

Anleggsmidler

Anleggsmidler er de eiendelene kommunen har til varig eie eller bruk. Bokført verdi av anleggsmidlene utgjorde kr 1 035 mill. ved utgangen av 2017. Dette er en økning på kr 51 mill. (5,2 %) fra 2016. Bokført verdi på faste eiendommer, anlegg, maskiner mv. økte med kr 19 mill., pensjonsmidlene økte med 25 mill. og utlån økte med kr 5 mill. Kommunens utlån består hovedsakelig av ansvarlige lån til Lyse AS og startlån. Per 31. desember 2017 var ansvarlig lån til Lyse AS på kr 24 mill. og startlånene på kr 51 mill.

Omløpsmidler

Omløpsmidlene omfatter kortsiktige fordringer, premieavvik, bankinnskudd o.l. Bokført verdi av omløpsmidlene var på kr 155 mill. per 31. desember 2017, noe som er en økning på kr 14 mill. (10 %) fra 2016. Akkumulert premieavvik var per 31. desember 2017 på kr 8 mill., noe som er en reduksjon på kr 0,6 mill. fra 2016. Dette er framtidige pensjonskostnader som skal utgiftsføres de neste 8 år. Premieavviket er nærmere omtalt i avsnitt 3.3.3 og i note 4. Kommunens kasse og bankinnskudd var på kr 94 mill. og kortsiktige fordringer var på kr 52 mill. Dette innebærer en økning fra 2016 på henholdsvis kr 13 mill. og kr 2 mill. Økt bankinnskudd er blant annet et resultat av økning i ubrukte lånemidler.

3.5.2 Egenkapital og gjeld

Egenkapital

Bokført egenkapital var per 31. desember 2017 på totalt kr 221 mill., som er kr 5 mill. (2 %) lavere enn ved utgangen av 2016. Av den samlede egenkapitalen utgjorde disposisjonsfond kr 28 mill., bundne driftsfond kr 9 mill., samt ubundne og bundne investeringsfond på henholdsvis kr 8 mill. og kr 2 mill. Den resterende egenkapitalen representeres av kapitalkonto. Aktivisering av fast eiendom og anlegg, samt av- og nedskrivninger føres mot kapitalkonto. I tillegg føres kjøp/salg av aksjer og andeler, avdrag på lån, netto endring i pensjonsforpliktelse mv. Kapitalkonto var per 31. desember 2017 på kr 176 mill., noe som utgjør en økning på kr 3 mill. fra 2016.

Fond

Samlede fond er i løpet av 2017 økt med netto kr 6,5 mill. Investeringsfondene økte med kr 0,4 mill., mens bundet driftsfond og disposisjonsfondet økte med henholdsvis kr 0,2 mill. og kr 5,9 mill. Hovedbidraget til oppbygging av fondsmidler er avsetning av mindreforbruket fra 2016. Saldo og bevegelser i løpet av året vises i tabell 3.17 og i note 8 i [Årsregnskap 2017 med noter](http://arsrapport2017.rennesoy.kommune.no/wp-content/uploads/sites/15/2018/03/Arsregnskap-2017-med-noter.pdf) (<http://arsrapport2017.rennesoy.kommune.no/wp-content/uploads/sites/15/2018/03/Arsregnskap-2017-med-noter.pdf>).

Fond	Disposisjonsfond	Bundet driftsfond	Ubundet investeringsfond	Bundet investeringsfond	Sum fond
Inngående balanse 1.1.	21 866	8 997	7 133	1 603	39 599
Avsetninger	14 542	1 575	1 150	0	17 267
Bruk av fondsmidler i driftsregnskapet	-8 663	-1 356	0	0	-10 019
Bruk av fondsmidler i investeringsregnskapet	0	0	-769	0	-769
Utgående balanse 31.12.	27 745	9 216	7 514	1 603	46 078

Tabell 3.17 Oversikt over de ulike fond som Rennesøy kommune har i 2017 og årets bevegelser. Alle tall i 1000 kr

Disposisjonsfond

Samlede frie disposisjonsfond utgjør kr 27,7 mill. og 7 % av driftsinntektene. Disposisjonsfond kan benyttes til drifts- og investeringsformål etter vedtak av bystyret eller ved delegert fullmakt og er per 31. desember 2017 inndelt som følger av tabell 3.18.

Disposisjonsfond	Regnskap 31.12.2017	Regnskap 31.12.2016
Disposisjonsfond - generelt	23 676	16 171
Disposisjonsfond justeringsrett	2 536	2 052
Finanskostnadsfond (Rennesøy skole)	0	468
Fond mottak flyktninger	1 300	2 000
Ungdommens dag	28	28
Prestvågen	205	205
Fond vedlikehold	0	943
Sum disposisjonsfond	27 745	21 866

Tabell 3.18 Oversikt over disposisjonsfondene i Rennesøy kommune per 31.12.2017. Alle tall i 1000 kr

Disposisjonsfond - generelt	2017
Inngående balanse	-16 171
Bruk av fond	
KO sak 80/16 Mastra hestesportsenter	700
KO sak 29/17, 1.tertial - kart kommunale kaier	210
KO sak 29/17, 1.tertial - remøblering skole/barnehage	450
KO sak 56/17, 2.tertial - ref. KO sak 78/16	100
KO sak 56/17, 2.tertial - finansiering lavere skatteinngang	5 000
Finansiering av underskudd Avløp 2017	560
Tilføring av fondsmidler	

Disposisjonsfond – generelt	2017
Regnskapsmessig mindreforbruk i 2016 tilført fond	-13 813
Oppgjør finanskostnadsfondet; restmidler tilført	-468
Oppgjør i 2017 for tidligere underskudd fra Renovasjon	-245
Utgående balanse	-23 676

Tabell 3.19 Bevegelser på generelt disposisjonsfond per 31.12.2017. Alle tall i 1000 kr

Tabell 3.19 viser bevegelser på det generelle disposisjonsfondet i 2017. I tillegg til disse bevegelsene vedtok kommunestyret i første tertial 2017 å bruke kr 300 000 til ny kunstgressbane på Mosterøy og kr 300 000 til en stedsanalyse på kaiområdet i Vikevåg sentrum. Disse vedtakene er ikke regnskapsført i 2017.

Avløpstjenesten gikk med et underskudd i 2017 og har lånt kr 560 051 fra det generelle disposisjonsfondet. Renovasjon tilbakebetalte et lån på kr 245 170 som dekket et tidligere underskudd. Akkumulert lån av disposisjonsfondet til å dekke tidligere underskudd på selvkostområdene utgjør per 31. desember 2017 ca. kr 1,07 mill.

Gjeld

Langsiktig gjeld var per 31. desember 2017 på kr 884 mill. Dette er en økning på kr 56 mill. (7 %) fra 2016. Pensjonsforpliktelse og annen langsiktig gjeld utgjør henholdsvis kr 26 mill. og kr 30 mill. av denne økningen. Det vises til note 4 i regnskapet for en nærmere redegjørelse for endring i netto pensjonsforpliktelser. Det bemerkes at pensjonsforpliktelsene per 31. desember 2017 var kr 75 mill. høyere enn pensjonsmidlene. Kortsiktig gjeld økte med kr 14 mill. fra 2016 til 2017. Det gjenstod kr 22 mill. i ubrukte lånemidler per 31. desember 2017.

3.6 Likviditet og soliditet

3.6.1 Likviditetsgrad

Likviditetsgrad 1

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgraden. Nøkkeltallene forteller noe om kommunens evne til å dekke sine kortsiktige forpliktelser med utgangspunkt i alle eller de mest likvide omløpsmidlene. Likviditetsgradene måles ved årsskiftet, og sier ikke noe om likviditeten gjennom året. Likviditetsgrad 1 tar utgangspunkt i alle omløpsmidlene. Her bør nøkkeltallet være større enn 2, fordi noen av omløpsmidlene kan være mindre likvide. Likviditetsgrad 1 svekkes dersom nøkkeltallet korrigeres for akkumulert premieavvik. Korrigert likviditetsgrad 1 var per 31. desember 2017 på 1,7.

	2013	2014	2015	2016	2017
Likviditetsgrad 1	1.85	1.81	1.93	1.99	1.84

Tabell 3.20 Likviditetsgrad 1

Likviditetsgrad 2

Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene, og her bør nøkkeltallet være større enn 1. De mest likvide omløpsmidlene er kasse, bank og markedsbaserte plasseringer som er klassifisert som omløpsmidler, og som raskt kan omgjøres i kontanter. Likviditeten har vært relativt stabil de siste fem årene.

	2013	2014	2015	2016	2017
Likviditetsgrad 2	0.99	0.84	1.08	1.15	1.12

Tabell 3.21 Likviditetsgrad 2

3.6.2 Soliditet

Begrepet soliditet kan forklare kommunens evne til å tåle framtidige underskudd eller tap. Egenkapitalprosenten gir en indikasjon på soliditeten, gjennom å vise hvor stor andel av kommunens samlede eiendeler som er finansiert med egenkapital.

	2013	2014	2015	2016	2017
Egenkapitalprosent	16,8 %	17,7 %	19,6 %	20,1 %	18,6 %

Tabell 3.22 Egenkapitalprosent

Egenkapitalprosenten var per 31. desember 2017 på 18,6 %, og er noe svekket fra 2016. I de kommunale regnskapsforskriftene er det ikke fastsatt krav med hensyn til hvor stor egenkapitalprosenten, likviditetsgraden og gjeldsgraden bør være. Man bør imidlertid være oppmerksom på utviklingen i disse indikatorene.

3.6.3 Arbeidskapital

Kommunen må ha en viss likvid beholdning siden inn- og utbetalinger ikke kommer på samme tidspunkt. Størrelsen på denne beholdningen vil være avhengig av størrelsen på inn- og utbetalinger. Likviditeten til kommunen er preget av stor variasjon gjennom året. Kommunen benytter likviditetsbudsjettering for å styre likviditeten så optimalt som mulig gjennom året.

Differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld (arbeidskapitalen) i balanseregnskapet gir også uttrykk for kommunens likvide situasjon. I tabell 3.23 vises endringen i omløpsmidler fra 2013-2017 og endringen i kortsiktig gjeld i samme tidsrom. Summen av disse to endringene viser hvor mye arbeidskapitalen har endret seg fra år til år. Dette framkommer av den nederste linjen i tabellen.

Arbeidskapitalen ble styrket med kr 0,5 mill. i 2017. Dette betyr at omløpsmidlene økte mer enn den kortsiktige gjelden i 2016. Økningen i omløpsmidlene er hovedsakelig knyttet til økte bankinnskudd.

ENDRING I ARBEIDSKAPITAL	2013	2014	2015	2016	2017
Omløpsmidler 01.01.	109 341 000	102 769 000	105 687 000	125 081 000	140 323 015
Omløpsmidler 31.12	102 769 000	105 687 000	125 081 000	140 323 015	154 542 270
Endring omløpsmidler	-6 572 000	2 918 000	19 394 000	15 242 015	14 219 254
Kortsiktig gjeld 01.01.	62 523 000	55 534 000	58 280 000	64 943 000	70 466 596
Kortsiktig gjeld 31.12	55 534 000	58 280 000	64 943 000	70 466 596	84 170 295
Endring i kortsiktig gjeld	-6 989 000	2 746 000	6 663 000	5 523 596	13 703 700
Endring i arbeidskapital	417 000	172 000	12 731 000	9 718 420	515 555

Tabell 3.23 Endring i arbeidskapital 2008-2017

Siden ordningen med premieavvik ble innført i 2002, har de innbetalte pensjonspremiene som regel vært høyere enn de beregnede pensjonskostnadene. Differansen betegnes som premieavvik. Akkumulert premieavvik balanseføres som omløpsmidler. Som følge av at premieavviket ikke representerer reelle verdier, har utviklingen i arbeidskapitalen vist for gunstige tall de senere år. Arbeidskapitalen per 31. desember 2017 var på kr 62 mill. dersom det korrigeres for premieavviket på kr 8 mill. Den korrigert arbeidskapitalen er styrket med kr 1 mill. fra 2016 til 2017, blant annet som følge av redusert akkumulert premieavvik på kr 0,6 mill. I tabell 3.24 vises utviklingen i korrigert arbeidskapital i perioden 2013-2017.

Arbeidskapital 2008 -2017	12/31/2013	12/31/2014	12/31/2015	12/31/2016	12/31/2017
Omløpsmidler 31.12	102 769 000	105 687 000	125 081 000	140 323 015	154 542 270
Kortsiktig gjeld 31.12	55 534 000	58 280 000	64 943 000	70 466 596	84 170 295

Arbeidskapital 2008 -2017	12/31/2013	12/31/2014	12/31/2015	12/31/2016	12/31/2017
Arbeidskapital	47 235 000	47 407 000	60 138 000	69 856 420	70 371 975
Herav premieavvik	8 107 000	11 052 000	7 808 000	8 869 000	8 246 000
Korrigert arbeidskapital	39 128 000	36 355 000	52 330 000	60 987 420	62 125 975
Endring i arbeidskapital ihht. regnskap	417 000	172 000	12 731 000	9 718 420	515 555
Endring / korrigert arbeidskapital	1 119 000	-2 773 000	15 975 000	8 657 420	1 138 555

Tabell 3.24 Arbeidskapital 2008-2017, korrigert for premieavvik

3.6.4 Utvikling i kommunens lånegjeld

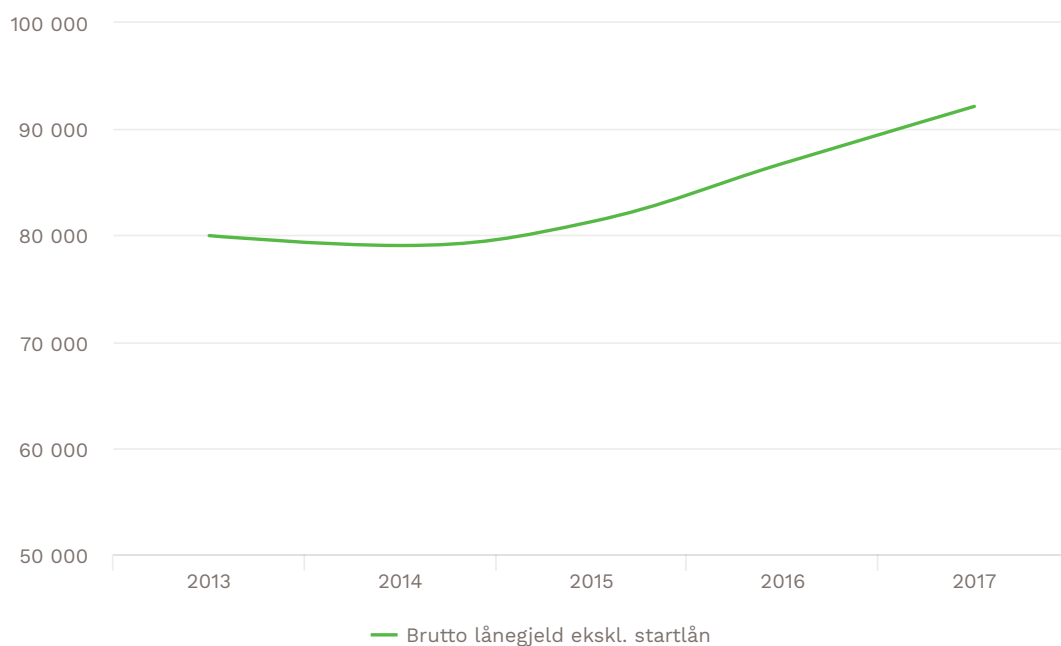
Langsiktig lånegjeld har økt med 18 % de siste fem årene. Tabell 3.25 gir en oversikt over utviklingen i langsiktig lånegjeld ekskl. pensjonsforpliktelser, startlån og ubrukte lånemidler.

Utvikling i lånegjeld, tall i 1000 kr	2013	2014	2015	2016	2017
Langsiktig lånegjeld eksklusiv pensjonsforpliktelser	421 272	415 570	434 022	468 294	498 078
- Videre utlån / startlån	40 977	36 624	39 261	43 781	51 293
- Ubrukte lånemidler	18 123	15 235	15 169	13 458	21 591
Korrigert sum lånegjeld i mill. kroner	362 172	363 711	379 592	411 055	425 194

Tabell 3.25 Utvikling i lånegjeld. Alle tall i 1000 kr.

Brutto lånegjeld økte med kr 30 mill. fra 2016 til 2017. Økningen utgjør differansen mellom nye lån og betalte avdrag det aktuelle året. Lånegjelden økte med kr 14 mill. dersom det korrigeres for startlån og ubrukte lånemidler.

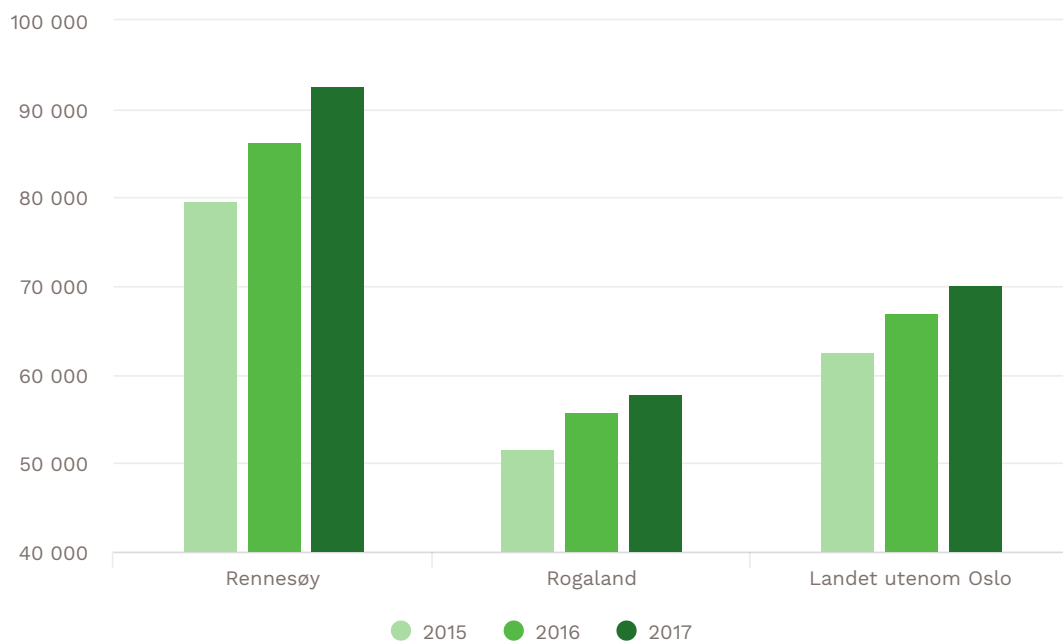
Figur 3.7 viser utviklingen i brutto lånegjeld per innbygger (ekskl. startlån) i perioden 2013-2017.

Figur 3.7 Utvikling i brutto lånegjeld per innbygger 2013-2017

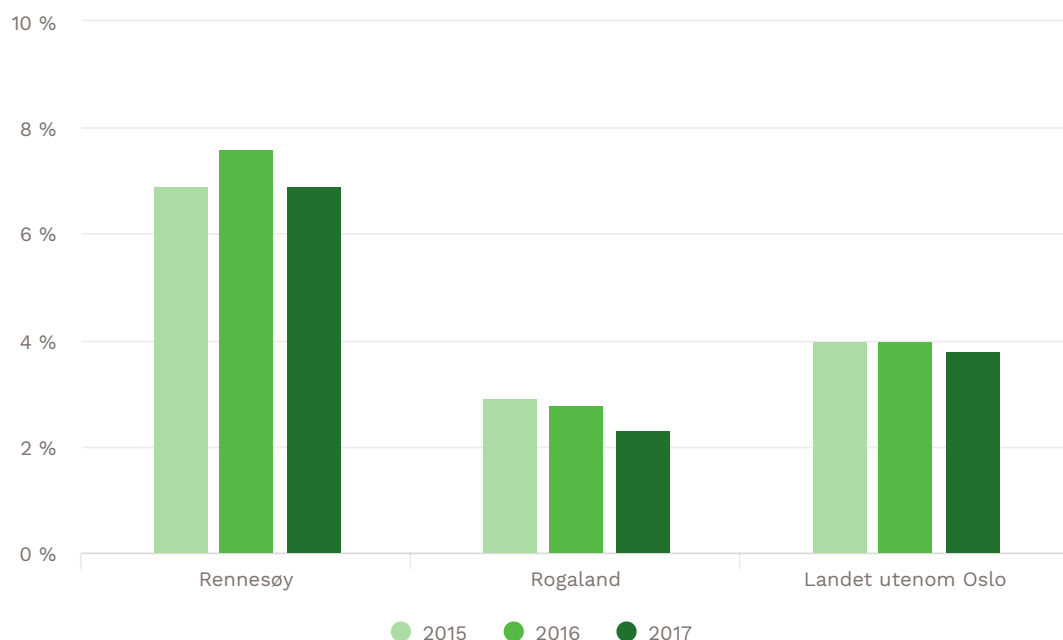
Lånegjelden per innbygger (ekskl. startlån) har økt betydelig i perioden 2013-2017, og var per 31. desember 2017 på kr 92 140. Når lånegjelden sammenlignes mellom kommuner anvendes blant annet netto lånegjeld, som er langsiktig lånegjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån (startlån og ansvarlig lån i Lyse AS) og ubrukte lånemidler. Figur 3.8

viser netto lånegjeld (konsern) per innbygger for Rennesøy kommune. Som det framgår av figuren så ligger kommunen over gjennomsnittet for Rogaland fylke og landet utenom Oslo kommune.

Figur 3.8 Netto lånegjeld per innbygger (konsern).

Figur 3.9 viser netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter (konsern). Nøkkeltallet viser hvor stor andel av driftsinntektene som er bundet opp til tilbakebetaling av lån. Nivået vil avhenge av valgt finansieringsstrategi, herunder andel egenfinansiering og avdragstid. I netto finans omfattes renteutgifter/-inntekter, realisert/urealisert tap/gevinst på finansielle plasseringer, samt utbytte og eieruttak. Utbyttet fra Lyse AS som var på 5,5 mill. i 2017 bidrar til å redusere nivået, men kommunen ligger likevel betydelig over gjennomsnittet for Rogaland fylke og landet utenom Oslo kommune.

Figur 3.9 Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter, konsern